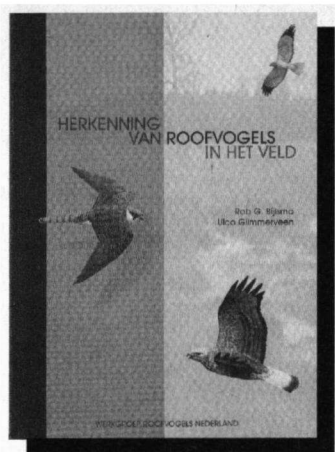

Nieuwe uitgaven

Herkenning van roofvogels in het veld

De Werkgroep Roofvogels Nederland (WRN) is een landelijke werkgroep die de belangen behartigt van de Nederlandse roofvogels. Leden houden zich bezig met inventarisatie, nestonderzoek, ringwerk, het in kaart brengen van roofvogelvervolg en wat dies meer zij. De WRN fungeert inmiddels als het centrale aanspreekpunt op roofvogelgebied en houdt zich vooral ook bezig met voorlichting. Boegbeeld van de club is de vleesgeworden Wespendif Rob Bijlsma. Samen met illustrator Ulco Glimmerveen heeft Rob een boekje over roofvogels gemaakt waarin de herkenning van roofvogels centraal staat.

Ondanks dat roofvogels door hun forse bouw makkelijk te zien zijn, zijn ze door variatie in verenkleed binnen één soort soms lastig op naam te brengen. Daar bestaan wel enkele gespecialiseerde gidsen voor, maar meestal zijn die Engelstalig, loodzwaar of uit-

verkocht. Via de WRN is nu een handzame gids verschenen waarin 17 soorten worden behandeld die allemaal in Nederland voorkomen.

Ter inleiding wordt behandeld waar en wanneer je welke soorten mag verwachten en of die algemeen, schaars of zeldzaam zijn. Ook de manier van waarnemen in het veld komt uitgebreid aan bod. Bij de soortbeschrijvingen worden verschillende types van vlucht, de manier waarop een soort zit, geslacht en leeftijd systematisch beschreven. Die beschrijvingen zijn voorzien van verschillende illustraties per soort. In het laatste deel van de gids zijn foto's van de verschillende soorten te bewonderen worden. Per soort worden specifiekere onderwerpen behandeld als gedrag, jachtwijze, voedsel en voorkomen. Tevens wordt per soort een overzicht gegeven van relevante literatuur, waarbij zowaar ook Twirre verschillende malen als bron aan bod komt.

'Herkenning van roofvogels in het veld' is een uitermate geschikte gids voor iedereen die roofvogels wil leren (her)kennen. Daarmee heeft de WRN - en Rob Bijlsma in het bijzonder - wederom een geschikt item aan de 'WRN-merchandise' toegevoegd, dat de populariteit van zowel de roofvogels als de WRN kan doen groeien. Aanschaffen maar!

Rob G. Bijlsma & Ulco Glimmerveen, 2005. Herkenning van roofvogels in het veld.

Werkgroep Roofvogels Nederland, Wapse. ISBN 90 804760-4-8. Formaat 15 x 21 cm, 81 pagina's, geheel in kleur, gebonden. Prijs € 10,00 (incl. porto € 12,50). Verkrijgbaar bij de boekhandel en/of via de WRN (www.werkgroeproofvogels.nl).

Romke Kleefstra

Veldgids Sprinkhanen en krekels

Sommige mensen ervaren het als storend, maar ik vind het prachtig, het geluid van sprinkhanen en krekels op zomerse dagen. Een vaak gestelde vraag is die naar het verschil tussen sprinkhanen en krekels. Een taxonomisch verschil is het aantal tars- of voetleden: bij sprinkhanen zijn dat er vier en bij krekels drie. Maar veel eenvoudiger is het onderscheid in kleur: krekels zijn meestal zwart of bruin, maar nooit groen. Bovendien is krekelgeluid melodius en heeft een zuivere toon, terwijl het geluid van sprinkhanen krassend is. Als je het kunt nafluiten, is het een krekel!

In de in januari van dit jaar verschenen veldgids staan alle 58 soorten die in Nederland en België zijn vastgesteld centraal. Aanvullend worden nog eens acht soorten behandeld die in het direct omliggend gebied (Luxemburg, Noord-Frankrijk en het westen van Duitsland) voorkomen. Terzijde worden ook nog enkele andere soorten meegenomen. De dieren hebben prachtige, tot de verbeelding sprekende, Nederlandse namen. Vaak zijn deze terug te voeren op het geluid dat ze maken (Locomotiefje, Krasser, Ratelaar), maar

ook op hun uiterlijk (Gouden sprinkhaan) of voorkomen (Duinsabelsprinkhaan). En wat te denken van een soortnaam als Duits propje?

De indeling van de veldgidsen uit deze serie is standaard en inmiddels bekend. Na algemene inleidingen worden de soorten besproken. In dit geval is de intro wat summier, maar daarvoor kan men terecht in de vorig jaar heruitgegeven atlas van de Sprinkhanen en Krekels van Nederland (uit de Nederlandse Fauna Reeks, zie vorige Twirre).

De soorten worden uitgebreid besproken op twee pagina's per soort met foto's van zowel mannetjes als vrouwtjes. Bij iedere soort wordt steeds ingegaan op eventuele verwarring met andere soorten. Met behulp van praktische determinatietabellen kunnen de soorten per groep (sabelsprinkhanen, krekels, doornsprinkhanen en veldsprinkhanen) eenvoudig op naam worden gebracht. De verschillen tussen de soorten zijn goed geïllustreerd met fraaie tekeningen en kleurenfoto's waaruit de grote variatie in kleur en vorm blijkt. Deze illustraties zijn zeer behulpzaam bij de determinatie, maar in veel gevallen niet voldoende. De (relatief eenvoudige) determinatietabellen zijn, zeker voor beginners, onmisbaar. In combinatie met de geluiden op de cd is iedere soort op naam te brengen.

Want niet alleen vogels kunnen aan hun zang herkend worden. Dat geldt ook voor de meeste sprinkhanen en krekels. De mannetjes 'zingen' om vrouwtjes te lokken (veelal door met hun vleugels over elkaar te wrijven of met hun achterpoten langs hun vleugels te raspen). Wij kunnen dat geluid handig gebruiken om de soorten te herkennen.

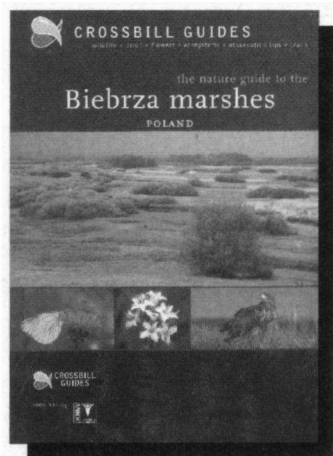
Lijken veel veldsprinkhanen op het eerste gezicht op elkaar, wanneer ze beginnen te zingen is meteen duidelijk of we met bijvoorbeeld een Snortikker of een Ratelaar te maken hebben. De geluiden die de dieren in het veld maken zijn terug te vinden in geluidsdiagrammen en op de bijgeleverde mini-cd. Omdat elke soort een eigen geluid heeft is dit een extra hulpmiddel voor betrouwbare determinatie. Vooral voor vogelaars die toch al zo gefocust zijn op geluiden is dit een leuke groep om eens beter op te letten. De dieren zijn opvallend aanwezig in het veld en door hun beperkte soortenaantal is de groep overzichtelijk.

De KNNV-veldgidsen behoren tot de toppers onder de natuurgidsen, maar deze uitgave overtreft wat mij betreft alle eerdere uitgaven. Niet alleen is het boek zeer overzichtelijk en bijzonder fraai vormgegeven, in combinatie met de werkelijk schitterende foto's en de geluiden-cd is het de aanschaf meer dan waard. Uit alles blijkt de enorme veldervaring van de makers. Ook de meest recente verspreidingsgegevens lijken erin verwerkt te zijn (zie bijvoorbeeld de tekst onder voorkomen bij Sikkelsprinkhaan). Als ik toch een minpuntje moet noemen, dan is het dat de figuren in de sleutels wat aan de kleine kant zijn. Maar dat hangt samen met het standaardformaat van de veldgidsen in deze serie. Voor de rest niets dan lof!

Roy Kleukers & René Krekels 2004. Sprinkhanen en krekels. Veldgids nr. 21, KNNV uitgeverij. ISBN 90 5011 193 9. Formaat 12,5 x 21,0 cm, 192 pag., genaaid gebonden, geheel in kleur, met verspreidingskaarten, kleurenfoto's en tekeningen in zwart/wit. Inclusief geluiden-cd van Baudewijn Odé. Prijs € 24,95 (KNNV-ledenprijs € 21,95).

Verkrijgbaar bij de boekhandel.

Karin Uilhoorn

Natuurreisgids Biebrza-moerassen

Voor reislustige natuurliefhebbers die de Spaanse Coto Doñana, de Camargue in Frankrijk of de Poolse Białowieża bossen willen ontdekken, starten de KNNV Uitgeverij en Stichting Crossbill Guides een serie innovatieve (Engelstalige) reisgidsen over bijzondere Europese natuurgebieden. Onlangs is het eerste deel over de Biebrza-moerassen in Polen verschenen.

Wie zich met natuur en landschap in Nederland bezighoudt zou soms wensen dat er een tijdsmachine bestond om terug te gaan in de tijd om te ervaren wat voor woest en dynamisch wetland het lage Nederland vroeger geweest moet zijn. Een dergelijke tijdsmachine bestaat niet, maar de Biebrza-moerassen in Polen zijn er gelukkig nog wel. Dit fraaie rivierenlandschap met brede, langzaam stromende rivieren is karakteristiek voor de Noord-Europese laagvlakten. De uitgestrekte moerassen, donkere oerbossen en het soortenrijke kleinschalige landbouwgebied doen vrijwel iedere liefhebber ervan watertanden.

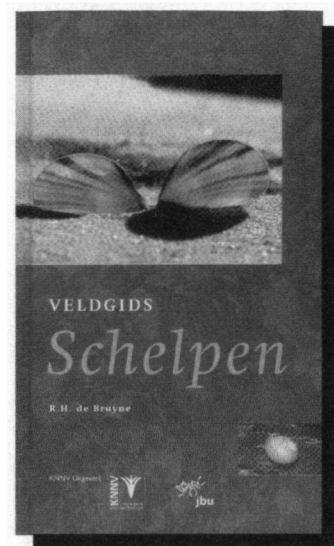
'The nature guide to the Biebrza marshes' stelt een ieder in staat dit magnifieke landschap te ontdekken. De gids begint met een beschrijving van alle landschapstypen die men er kan verwachten. Dat gaat gepaard met foto's en illustraties van die landschappen en de soorten die erbij horen. Het tweede deel van de gids behandelt alle flora en fauna. Planten, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en insecten. Het derde deel is een praktisch deel, met negen routes door het moerasgebied. De routes worden uitgebreid beschreven: hoe lang ze duren, of men ze te voet, per fiets of kano moet/kan afleggen en wat men onderweg zoal kan verwachten. Alle routes staan op kaartjes weergegeven en foto's illustreren door welk type landschap ze leiden en welke soorten men onderweg tegen kan komen.

Dat de gids Engelstalig is, moet geen probleem zijn. Zo staan alle gebruikte soortnamen achterin vermeld voorzien van hun Latijnse, Duitse en Nederlandse benaming. Voor wie plannen heeft om naar het Poolse af te reizen, is de gids een aanrader. Voor wie daarvoor geen plannen heeft, is de gids eveneens een aanrader. Want na het doorbladeren smeden de reisplannen zich bijna als vanzelf!

Crossbill Guides Foundation, 2005. The nature guide to the Biebrza marshes. KNNV Uitgeverij, Utrecht en Crossbill Guides Foundation, Nijmegen. ISBN 90 5011 209 9. Formaat 15 x 21 cm, 107 pagina's, geheel in kleur, genaaid gebrocheerd. Prijs: € 17,95. Verkrijgbaar bij de boekhandel. Ook te bestellen via www.knnvuitgeverij.nl of via www.crossbillguides.org.

Romke Kleefstra

TEVENS VERSCHENEN

Veldgids Schelpen

Voor zowel de geïnteresseerde leek als voor de meer ervaren schelpenverzamelaar heeft de KNNV Uitgeverij een nieuwe veldgids voor zee-schelpen uitgebracht. Deze is compleet voor Nederland, België en het Deense en Duitse waddengebied.

Tabellen en teksten zijn voorzien van tekeningen en kleurenfoto's. In de inleidende hoofdstukken vindt de lezer informatie over behandelde kustgebieden, weekdieren in het algemeen en over het verzamelen, determineren, prepareren en opbergen van schelpen.

Rykel de Bruyne, 2004. Veldgids Schelpen. KNNV Uitgeverij & Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht. ISBN 90 5011 140 8. Formaat 12,5 x 21,0 cm, 224 pagina's, genaaid gebonden, geheel in kleur, kleurenfoto's en tekeningen in zwart/wit. Prijs € 24,95 (KNNV-ledenprijs € 21,95). Verkrijgbaar bij de boekhandel.

Redactie